

Contenta

Vocabularij p̄dicatuz
 drey dingel sint mā 3de tom
 Lau. Valla de dona. Costati
 Auctoritates Aristotel
 Boetij Seneca Apuleij Auger
 Theologica dispu^o lipsk varo
 Gausa^o Greg^o 298 dispu^o
 Epistola inscripta ad Martinu
 Luther
 Si aptica sed frat^o
 Augus. Aluelde^o 02. in d. 24

Excusatio eckii

ad ea que falso sibi philippus Melancthon grammaticus Vuit-
tenbergen super Theologica disputatio-
ne Lipsica adscripsit.

Joannes Eckius candido lecto- tori. Salutem Dicit.

C Dum in felici Lipsensi gymnasio cū. P. Martino Lutter et
Andrea Carlestadio. sup arduis reb⁹ theologis. disputasset
atq; actū esset p illustrissimi p̄ncipis D. Georgij Saxonie du-
cis rē. et vniuersitatis lipsen cōsiliarios. ne q̄s disputata nos-
tra p calcographū disseminaret. anteq̄ p deligēdos iudices eēt
decretū: quis nostrū fidei christiane cōsentanea aut pugnan-
tia diceret: ausus est tñ grāmatic⁹ wittēbergen Philipp⁹ gre-
ce et latine sane nō indoct⁹. eplam edere. me laceffere. et pluri-
b⁹ noībus causaz. nō meā. sed fidei obscurare: Et officiū. q̄ in
Parrhisiēse cōtulim⁹ studiū. sibi vsurpare: Cui id respōdeam
op⁹ est. nō mea q̄dem causa / sed simpliciū: ne mellit v̄bis se-
ducant. aut inerrores p̄cipitent: percurrā aut epistolū ei⁹ per
notulas obiter: nō grauabere mi lector: et tantillū temporis
eis pōderandis impende.

1 **C** Scribit Philip: me causatū corā Illustriss⁹: p̄ncipis des-
signatē. videri mihi ex iure disputantiū eē / ne dictaret: in hoc
mihi falsū ascribit: qm̄ hui⁹ nūq̄ memini apud designatos /
sp̄ diri mihi nō displicere vt notarij excipent: priuati fateor /
diri lāguascere animū disputātis. mora stili: et aciē mētis nō
adeo conari / sicut disputatōis feruor exigeret: testes sunt des-
signati ab illustrissimo duce / et toti⁹ vniuersitatis consiliū.

2 **C** Delibero arbitrio ait ppositū. an de cōgruo emereamur
gratiā: hoc cū agi deberet / impigit mihi quō ad aliā materiā
plane alienā ab istituto Carlestadij eum traxerim. an s. sola
gratia efficiat bonū op⁹: quā aut impudēter hoc faciat: cui⁹
bet est obuiū legēti cōclus: meā. vij. Errat qui li. ar. hoīs nes-
gat dñm actū hōmīs ex eo: q̄ ipm̄ habeat se actiue ad malū
ad bonū vero tm̄ passiue. Et nulla cōclusio sonuit de merito
cōgrui: quid aut fieret de homīe faciente q̄ in se est. in fine q̄s
disputauim⁹. Audacul⁹ tñ sicut nō est reuerit⁹. D. Erasmmum
iudicare in noui testamēti editione. ita et hic iudicis ptes assu-
mit. diffiniēs stetisse saluā Carlestadio sententiā. hoc scio. de

A ij

num admisisse Carlostadu. voluntate habere actiuitatem ad bonu opus: At ego nihil de carno. etem pars sum. non iudex: tu audacul? non vere dicere me attulisse imprinentia ex. S. Bernh. olim cum publicabit disputatio. manifestum erit. an verum dixerit grammaticus.

3 ¶ Cum bonu opus dixissem totu esse a deo. no totalit. irridet grammatista hoc velut comentu indignu maiestate theologica. cu in disputatione clare me exposuerim. Nescit essentiam dei videri tota a beato. at quia non comprehendit a beato. no videtur totaliter. quidditas generis est tota in vna specie sed no totaliter. cu etiam sit in alia. sic anima est tota in manu. non sic quin etiam sit in pede. sic bonu opus est totu a deo. non tu sic. quin etiam sit a li: ar. quia simul agut. no vicissim. mixtim. non sigillatim. id expresse ait Bern/ptinentissime me ad propositum.

4 ¶ Improperat quod multa inciuiliter dixerim contra Lutteru. et breuiter omnia eiusmodi vt inuidia Martino coflarem apud vulgu. hoc in qua falsuz esse. nouerunt candidi auditores. et truncate mea affert ratione contra lutteru de capite ecclesie.

5 ¶ Ponit Hierony. et Cypri. locos p certis a me prolatos qui tu in dubiu vocabant. vide censorem. Hieronimu adduxi li. 1. contra Iovinianu col. 18. Cyprianu in epistola ad pupianum li. 4. epistolaru. legat studiosus lector. et iudicet an locu dubiu protulerim de primatu petri. cu alijs locis concordantibus: Immo syngrapha Martini probaui. Cyprianu eo loco arbitrari ecclesiam fundata super petro. sed hec ad iudices.

6 ¶ Inuidiose satis dicit me iactitasse Bernhaldi autoritatem ad Eugeniu. cui tu tacite derogat autoritati. plus ego tribuo vni. S. Bernhardo / q̄ philippo et omib? suis asseclis: si Bern. eo libro aliqua dixit pro sententia lutteri: imputet sibi: cur non attulit. certum est Bern. aduersari per omnia sententie lutterane.

7 ¶ De illo Mathei Tu es petrus et super hanc petra re. vere proponit sententiam. D. Lutteri pluribus coniecturis monstratam. sed reticet / quod hanc petram esse petrum ex Augustino. Hieronimo Ambrosio Leone et alijs produxi. at hoc

ad iudices. Sed hoc mirū / quod nedum mihi. sed et. D. Lute-
tero falsum imponit. eum. s. respondisse Christum dum petro
dixisset Pasce oues meas. post hoc apostolē parem potestatis
traditam Accipite. ff. rē. cum Martinus pro sua eruditione.
non tam fēde lapsus esse possit. Sed ita euenit. dum furor vlti-
tra crepidam iudicat. hoc loco excuso. D. Martinum. errorē
illum per eum non admissum.

8 ¶ Pungit q̄ hereses. Bohemice factiones. et id gen^o alia
crimīa fuerint. D. Martino obiecta. Sed reticet quod pro fide
de christiana id facere sum coact⁹. dum ipse assereret aliquos
articulos Joannis Hus heretici Constantien concilio dam-
natos. esse Christianissimos et euangelicos. q̄ quam prudē-
ter fecerit. vt philippus ait. iudices statuent.

9 ¶ Imponit mihi vt apostolos equales in apostolatu dix-
rim / sed non equales episcopos. hoc autem est sc̄m̄nium grā-
matici. nō dictum Ectianum. dixi equales fuisse apostolarū.
ordine sacerdotij et episcopatus. sed non in cōm̄i. s. one et ad-
ministracione regiminis. Id quod. S. leo Hieronim⁹ et Cyp-
rianus voluerunt. vnde litteratoris ratiunculam paruipēdo.

10 ¶ Spinari me scribit a Christo apostolos lectos esse / sed
a petro ordinatos episcopos. hoc crudius proponit q̄ ego ex-
presserim. sententia mea fuit ista non memini me legisse. vbi
apostoli fuerint ordinati episcopi. tamen communis senten-
tia habet. eos ordiatos in sacerdotes in cena nouissima. qua-
re possem referre ordinationem in episcopos in petrum supre-
mum hierarcham. cū multa sint facta / que nō sunt scripta.

11 ¶ De vniuersali episcopo truncate meam adfert solutionē
quoniam verba decreti sunt. S. Gregorij. qui opposuit se con-
tra imp. ob hanc causā vt scribit Platina. sed hoc ad iudices

12 ¶ Conuiciatur denuo grammaticus / quod scopum que-
stidīs de purgatorio nō attigerim. s. de potestate pape in pur-
gatorium. sed aliam cantilenam inceperim. Hic inquā egre-
gie nugatur grammatellus. quoniam scopus questionis erat
conclusio sexta. s. animas in purgatorio non satisfacere pro
peccatorum penis. hoc sc̄rum tunc voluebam. in conclusio-
ne vero. xij. vertitur questio. cuius meminit grammaticus. fa-

eorum dum conclusioni intenderem, dixit, D. Martinus, non probari ex sacris scripturis purgatorium esse quibus sciret esse purgatorium, assumpsi onus probandi purgatorium ex sacris literis.

archabeo 4

13 ¶ Ridicule dicit, dignam Theologo vocem, scilicet tantum debere Macchabeorum libro / quantum euangelio. Sed et hic falsum imponit mihi grammaticus. Nam ad contentionem valere libros Maccab. adduxi, quia, S. Augustinus libro, 18, de civitate dei / et Hieronimus in prolo, dicant ac no, in decretis librum illum non fuisse in canone apud hebreos, sed ecclesiam recepisse in Canonem, modo sicut nescimus, cum plura fuerint scripta euangelia, que sunt indubie veritatis, nisi ex approbatione ecclesie approbantis quattuor euangelia, et alia reijcientis, ita et ex approbatione ecclesie, liber Maccab. apud Christianum debet esse indubitate veritatis, vulgatum est illud Augustini, ego euangelio non crederem.

14 ¶ Quod mathei, 5, per carcerem dici posse intelligi purgatorium, sed illud nephas esse censet grammaticus, et optat plebeculam feliciter erudiri, quam id genus interpretationis. Sed dic tu puluerulente schole magister, an nephas arbitraris interpretari sacras litteras, velut, S. Ambrosius, fecit, qui locum similem apud Lucam sic accipit, an ne Sancto Ambrosio insultas / quod meliorem te interpretem postulas christianisiam / quam, S. Ambrosius, Si intra pellem te contineres et in tuo numero, haberes quidem tuum album, at iam totum te obscurum reddis.

15 ¶ Denuo calumniatur me scopum de penitentia non attigisse, vide proccacem iudicem nec rogatum. Immo ipse ex toto non attigit / quid de penitentia disputauimus, hoc actum fuit / an penitentia incipiat vel ab amore dei, vel a timore iuxta conclusionem tertiam. At dum ad quartam et quintam conclusionem venimus actum fuit de remissione pene post culpam dimissam, an autem recte firmarim nostra vel, D. Martinus, rectius defenderit sua / Iudices eruditissimi parthysienum studij iudicabunt, non attento quid grammatico apparuerit.

16 ¶ Scribit quod indulgentie michi iocum et ludum ciebat, et hoc quidem falsum est, quam serio egi, indulgentias esse utiles, quod et

Martin⁹ admisit/egi et ip̄as nō esse viciū boni opis. demū con-
nabar. vt per indulgētiās fieret remissio penaepro peccatis de
Bite. vbi. D. Mart. fortiter mihi contradixit indulgentias es-
se remissioēs bonorū operum. sed de hoc refero me ad scripta
notariorū vniuersitatis. Concordauimus tñ ambo. abusus
declamantiū indulgētiās esse reprehendendos.

¶ Hec sunt Iucundissime lector. que videbātur mihi ex re fo-
re partim Christiana partim mea. vt scires. si disputatiōi nō
fuiſſes presens. vt quemadmodum plurimū cauet Philippus
ne fame credatur aut his qui fame student. ita nec ei credas.
qui non veritus est pleraq; mihi ascribere. nec quidē a me co-
gitata Et quamuis nō sit is Philippus / quod Theologus
cum eo congredeatur in Theologico studio. tñ ne agnoscere
viderer silentio. Hec que mihi imponit. omnino voui ei ocu-
rere. quod et. B. August. non dubitauerit cōtra Cresco. grā-
maticum scribere. Tu vero Mi lector his crede. qu presentes
disputationi fuerunt. et humanis affectibus. et vsu familia-
ritatis. sicut Philippus non distinentur. nostram vero expur-
gationem boni consule. Deus est mihi testis. q̄ in hoc nego-
cio. veritatem fidei Christiane quero. et dei honorem. Vale et
salue Ex Lipsia. xxv. Julij. Anno gratie. M. D. xix.

¶ Cum Priuilegio.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

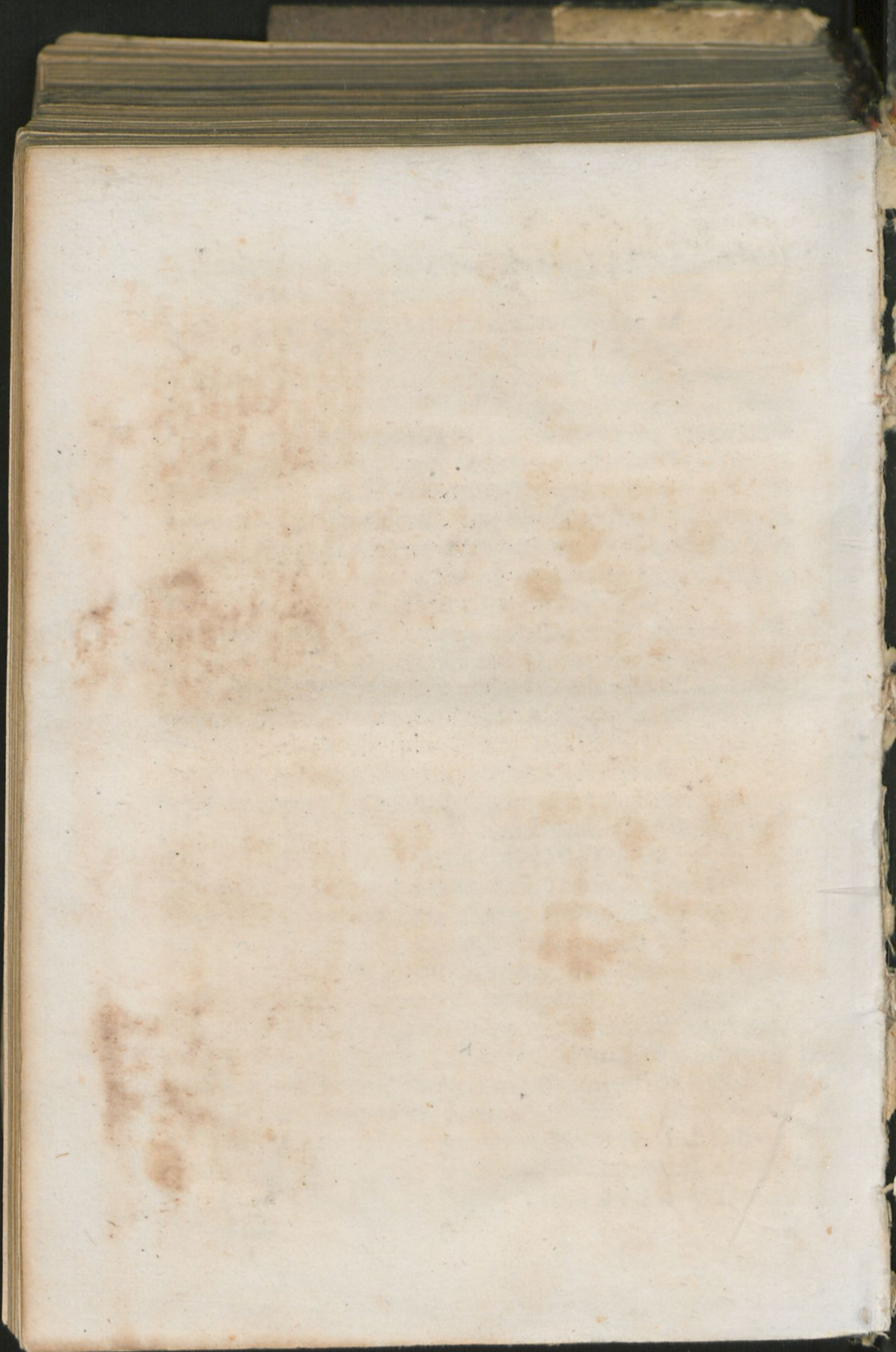
Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

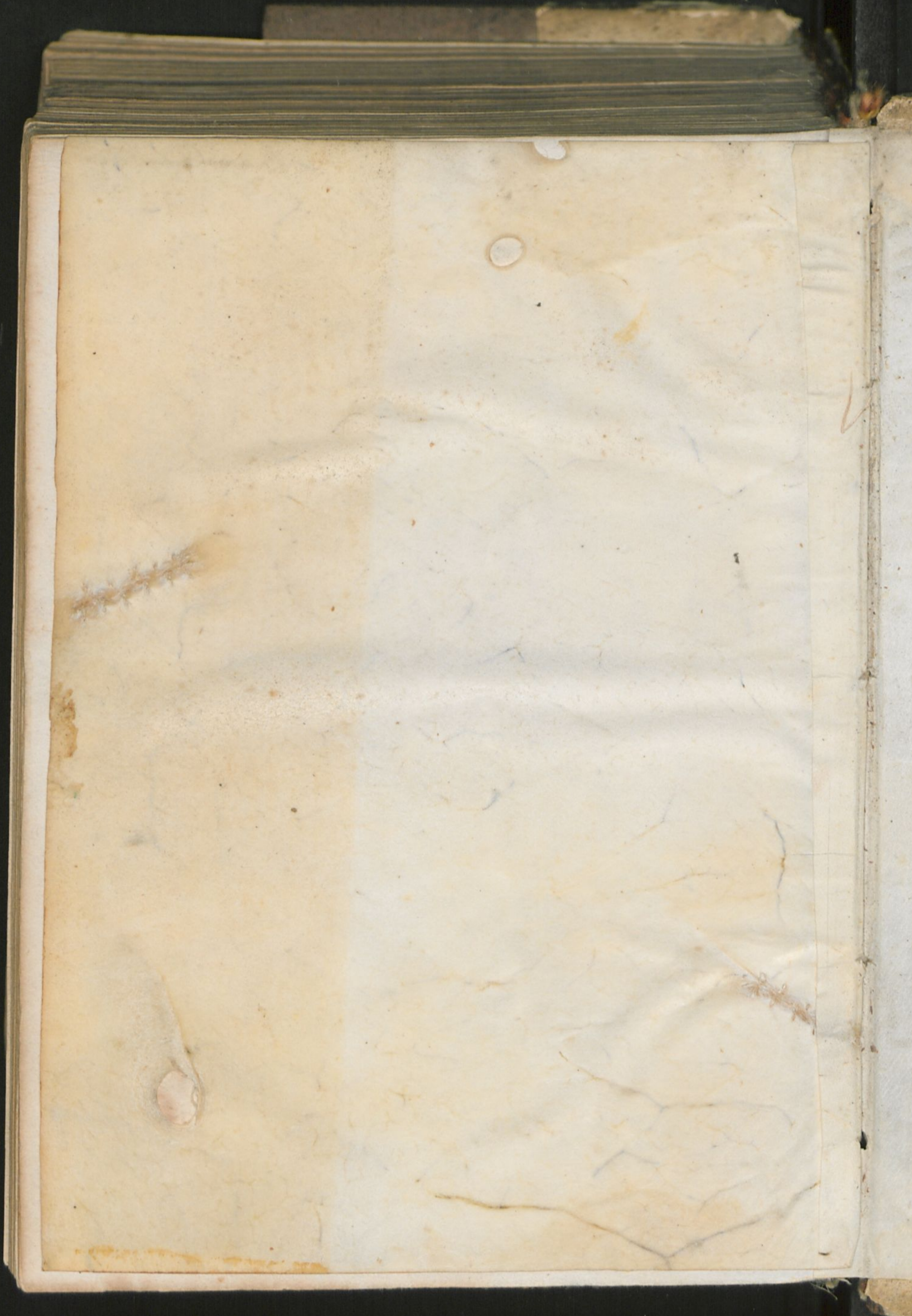

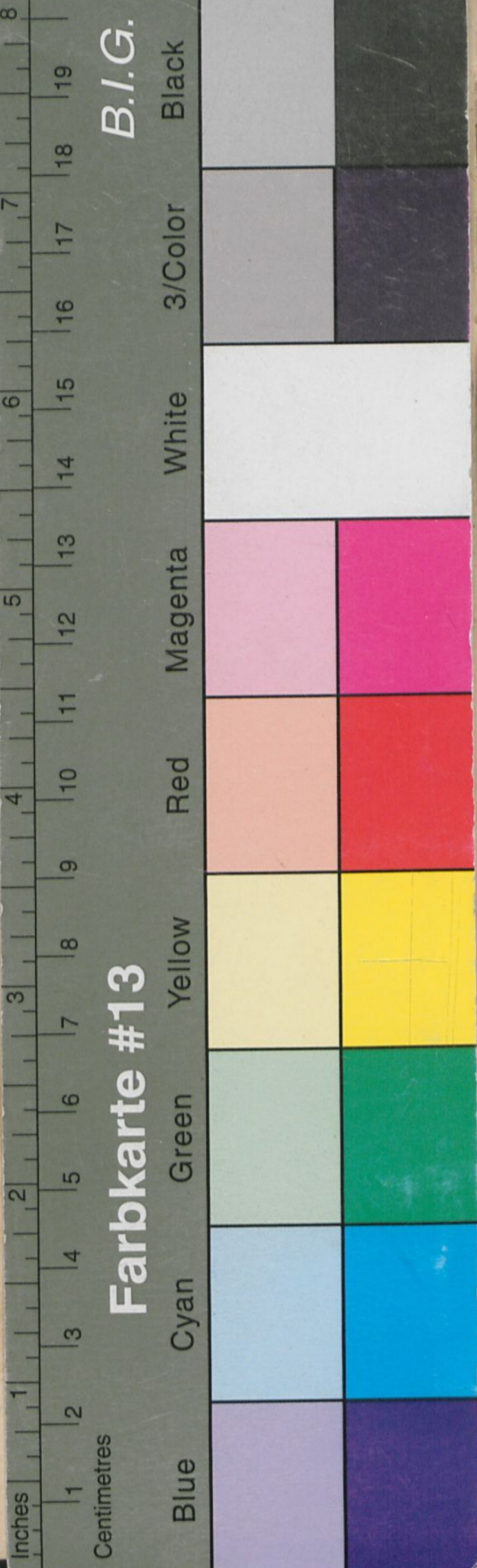
79 L 1046

X 2203464

B.I.G.

Farbkarte #13

Excusatio eckii
ad ea que falso sibi philippus Melancthon grammaticus Vuittenbergen super Theologica disputatione Lipsica adscripsit.

